

них нами дослідженнях гострота зору зросла на показники, достовірно вищі за ті, які отримували при застосуванні виключно традиційної схеми нейроретинопротекції. Відповідно покращувались й суміжні функції органа зору — розширювалось поле зору, підвищувалась чутливість сітківки. Суб'єктивно абсолютна більшість (79 з 83 — 95,2%) пацієнтів відмітили покращення.

Дослідження виявило залежність між стадією прогресування, часом від початку захворювання та результатами лікування. Приріст зорових функцій на фоні лікування був вірогідно вищим в пацієнтів з відносно високою вихідною гостротою зору.

Важливим є й те, що на фоні застосування пептидних біорегуляторів кортексину й ретиналаміну в жодного з пацієнтів не виникло ускладнень (не виявлено непереносимості препарату або інших патологічних симптомів з боку інших органів чи систем). Внутрішньоочний тиск також залишався в межах норми.

Таким чином, препарати ретиналамін і кортексин можна рекомендувати в комплексному нейроретинопротекторному лікуванні пацієнтів з діабетичною ретинопатією, глаукомною оптичною нейропатією, міопією високого ступеня, макулодістрофією.

Конференції, съезды

УДК 617.7:061.3

ЗВІТ ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОФТАЛЬМОЛОГІВ ЛУГАНСЬКОЇ, ДОНЕЦЬКОЇ, ЗАПОРІЗЬКОЇ, ХАРКІВСЬКОЇ, ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ»

Н. В. Пасечнікова, д-р мед. наук, проф., **А. М. Петруня**, д-р мед. наук, проф.,
В. О. Науменко, д-р мед. наук, **В. В. Віт**, д-р мед. наук, проф., **К. В. Мартопляс**, ст. н. с.,
В. В. Мирненко, н. с., **О. В. Спектор**, ас. кафедри

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова АМН України»
ДЗ «Луганський державний медичний університет»

29–30 вересня 2011 р. в м. Луганську відбулася науково-практична конференція офтальмологів Луганської, Донецької, Запорізької, Харківської, Херсонської областей «Актуальні питання офтальмології» при активній участі в її організації і проведенні науковців ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова АМН України» та ДЗ «Луганський державний медичний університет» при підтримці Луганської облдержадміністрації та обласної ради, головного управління охорони здоров'я Луганської облдержадміністрації.

Учасниками конференції були 160 офтальмологів, з них 92 з м. Луганська та Луганської області, 20 — з інституту ім. В. П. Філатова м. Одеса, 19 з м. Києва та Київської області, 11 з м. Донецька та області, 8 — з м. Харкова та області, 4 з м. Дніпропетровська та області, по 2 делегата з Херсонської та Кіровоградської областей, 1 з АР Крим м. Сімферополь, 1 — з Росії м. Москва.

На чотирьох засіданнях заслухано та обговорено 47 доповідей та 2 лекції, представлених фахівцями Одеси, Києва, Луганська, Донецька,

Запоріжжя, Харкова. Науковцями інституту ім. В. П. Філатова були представлені 19 доповідей, з яких 3 стендових.

Матеріали конференції видано в збірнику наукових праць «Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології» (випуски 3–4, Київ — Луганськ). Опубліковано 103 роботи, з яких 28 представлено науковцями інституту ім. В. П. Філатова, 15 — офтальмологами Луганська.

Тематика засідань була присвячена сучасним тенденціям в діагностиці та лікуванні захворювань рогівки, кришталика, судинного тракту, сітківки та придаткового апарату ока. Висвітлені нові методи лікування хворих на діабетичну ретинопатію, глаукому та катаракту, вікову макулярну дегенерацію, онкозахворювання. Представлені сучасні методи спеціалізованої допомоги і лікування потерпілим з опіками і травмами очей та їх додатків. Продемонстровані нові методи лікування дітей з порушен-

© Н. В. Пасечнікова, А. М. Петруня, В. О. Науменко, В. В. Віт,
К. В. Мартопляс, В. В. Мирненко, О. В. Спектор, 2011

нями біокулярного зору, аномаліями рефракції і амбліопією.

Представниками 14 вітчизняних та закордонних фірм була проведена презентація нової апаратури, інструментарію, фармакологічних препаратів і літератури по офтальмології.

Генеральними спонсорами конференції були компанії ALCON та BAUSCH+LOMB, а також спонсори — Алерган, Фармак, Сантен, Ursapharm, R-Optics, U. S. Optics.

Інформаційними спонсорами були «Офтальмологічний журнал» і «Новини медицини та фармації».

Урочисте відкриття конференції «Актуальні питання офтальмології» відбулося у приміщенні Луганського обласного академічного театру ляльок. Учасників конференції привітали голова Луганської обласної державної адміністрації В. М. Пристюк, заступник голови Луганської обласної ради Ю. А. Хунов, начальник управління охорони здоров'я Луганської обласної державної адміністрації д. мед. н. П. М. Малиш та проректор з наукової роботи ДЗ «Луганський державний медичний університет» д. мед. н., проф. Ю. Г. Пустовий

Святковий концерт підготували та провели студенти Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Перше засідання 29 вересня відкрила директор інституту ім В. П. Філатова д.мед.н., професор Н. В. Пасечнікова доповіддю по результатах створення біотехнологічного еквіваленту донорської рогівки людини. Робота проводилася у декількох напрямках: 1) застосування рогівки свині та амніотичної оболонки — еквівалентів донорської рогівки для лікувальної кератопластики; 2) утворення модуля строми рогівки з пригніченими антигенними властивостями, розробка колагенового аналогу строми рогівки, утворення культури клітин рогівкового епітелію — для утворення синтетичного еквіваленту донорської рогівки, який може бути використаний для оптичної пересадки рогівки.

В доповіді д.мед.н. В. О. Науменко висвітлено досвід науковців інституту ім. В. П. Філатова по застосуванню високочастотного електрозварювання біологічних тканин в офтальмології. Перевагою цього методу є зниження тривалості операції і обсягу крововтрати, характерні відсутність некрозу та швидкі терміни репарації. Також вперше у вітреоретинальній хірургії регматогенного відшарування сітківки метод високочастотного електрозварювання біологічних тканин дозволив досягти інтраопераційної ретинопексії та відповідно уникнути внутрішньої тампонади порожнини скловидного тіла газом або силіконовим маслом.

Про стан офтальмологічної допомоги населенню України доповів головний спеціаліст МОЗ України з офтальмології проф. С. О. Риков. В допо-

віді відзначено низький рівень ранньої діагностики глаукоми, що сприяє зростанню інвалідності з приводу цього захворювання. Визначені негативні тенденції зростання захворювань очей, спричинених цукровим діабетом, гіпертонічною хворобою. Спостерігається незабезпеченість хворих витратними матеріалами для офтальмологічних операцій.

Проф. А. М. Петруня доповів про основні періоди становлення офтальмологічної допомоги населенню Луганської області. Так, В. А. Шафрановський став засновником офтальмологічної служби в Луганській області, 4 жовтня 1883 року вважається днем її народження. Другим засновником офтальмологічної служби в регіоні слід вважати також Д. Є. Комаровського, який в 1907 році в земській лікарні Луганська відкрив очне відділення. Гідним продовжувачем їх діяльності став С. П. Петруня, який розширив очну лікарню, додавши їй статус міжрайонної. Під його керівництвом проводились перепис сліпих і масові огляди населення на виявлення трахоми та інших захворювань. У 1952 році він створив обласне наукове товариство офтальмологів, яке об'єднало всіх окулістів області. За багатолітню роботу офтальмологів області повернено зір тисячам сліпих: коефіцієнт сліпоти знизився майже в три рази.

Головним спеціалістом з офтальмології Луганської області О. М. Коротньювою були викладені статистичні дані щодо захворюваності населення області з офтальмопатології. Спостерігається зростання питомої ваги важких захворювань з приводу діабету, гіпертонічної хвороби, глаукоми, вікової макулодистрофії, що приводить к збільшенню показника інвалідності у населення працездатного віку. У Луганську ведуть прийом хворих потужні стаціонари, оснащені сучасною діагностичною і лікувальною апаратурою та укомплектовані кваліфікованими фахівцями, які щорічно готуються та підвищують свою кваліфікацію на базі кафедри офтальмології Луганського державного медичного університету.

Проф. З. Ф. Веселовська у своїй доповіді представила сучасні аспекти нейропротекції в лікуванні хронічної судинної патології зорового аналізатора, результати ефективності нейропротекції (прямої і непрямої) при хронічній ішемії сітківки.

Про сучасні методи невідкладної допомоги і лікування опіків очей та стан надання спеціалізованої допомоги потерпілим з цієї патологією в Україні доповів професор С. А. Якименко. Висвітлені недоліки та досягнення, накази МОЗ України по створенню та удосконаленню організації допомоги при опіках очей. Були представлені результати застосування тимчасового кератопротеза у пацієнтів з більшими рогівки та відшаруванням сітківки.

Професор М. М. Сергієнко висвітлив досвід профілактики ендотальмітів в Київському центрі

мікрохірургії ока. Запропоновано техніку обробки повік, яка зменшує ризик розвитку післяопераційних ендодфальмітів.

На цьому засіданні були заслухані та обговорені доповіді: вивчення сорбційних властивостей людського сироваткового альбуміну в лікуванні модельованого лужного опіка очей, комбіноване лікування екзогенних ендодфальмітів шляхом комбінації вітректомії та ендовітреального введення левофлоксацину, спектральна оптична когерентна томографія макулярної ділянки та гострота зору після хірургії відшарування сітківки, структурні зміни очного дна і склери після дії фемтосекундного лазерного випромінювання з довжиною хвилі 800 нм в експерименті. Представлені результати застосування індуктора інтерферону аміксин в лікуванні хворих епітеліальними пухлинами слізної залози, мікроінвазивної факоемольсифікації 1,8 мм з особливостями мікроаксальної техніки, застосування тріамцинолону ацетоніда в лікуванні пацієнтів з трансудативним відшаруванням пігментного епітелію сітківки при віковій дегенерації макули. Освітлено ефективність Окювайт лютеїну форте в профілактиці прогресування ВМД у хворих після екстракції катаракти з імплантацією ІОЛ, нові підходи до терапії вірусних уражень рогівки.

У рамках конференції був проведений **сателітний симпозиум** за участю **фірми ALCON**, на якому розглядалися такі актуальні питання як профілактика та лікування посттравматичних та післяопераційних ендодфальмітів, сучасні підходи лікування дакріоциститів у новонароджених і дітей першого року життя, представлені нові методи діагностики та лікування синдрому «сухого» ока, продемонстровано досвід імплантації дренажу Express у хворих первинною відкритокутовою глаукомою.

Професор Н. Г. Завгородня представила лекцію по результатах дослідження токсичності сучасних топічних фторхінолонів та їх застосування в офтальмохірургії у пацієнтів з синдромом «сухого» ока.

На **другому засіданні** була представлена лекція професора Г. Д. Жабоедова про основні моменти етіології і патогенезу факоморфічної глаукоми.

В доповідях було продемонстровано результати комбінованої транссклеральної циклокоагуляції в лікуванні глаукоми, імуномодельюючої терапії як метода профілактики ускладнень після двохетапного лікування хворих на глаукому та катаракту, що дозволяє достовірно знизити частоту ранніх післяопераційних ускладнень. Представлені нові підходи до терапії недостатньо контрольованої глаукоми.

Професор Ю. А. Дьомин висвітлив результати роботи по дослідженню змін передньої поверхні ока при антиглаукоматозній терапії. Професор Н. Г. Завгородня підкреслила, що при виборі гіпотензивної терапії у хворих первинною глаукомою необхідно враховувати тип глаукоми.

Третє засідання відкрилося 30 вересня доповіддю д.мед.н. В. І. Сердюченко про діагностику та лікування атипичних форм акомодативної збіжної косоокості. В доповідях були висвітлені результати капсулярної хірургії уроджених катаракт у дітей раннього віку при первинній імплантації ІОЛ, діагностика і лікування дітей та підлітків з порушеннями акомодативної системи. Представлена розробка системи оцінки важкості торпідного стану ока з дефектами та виразками рогівки постінфекційної та нейропаралітичної етіології; запропонована комбінація очної форми НПВС та препарату штучної слюзи в лікуванні аденовірусних кератокон'юнктивітів. Продемонстровані гістоморфологічні дослідження рогівки кролів після інтраламелярної імплантації безклітинного модуля людини. Представлені результати вітректомії з видаленням внутрішньої прикордонної мембрани в лікуванні хворих із тракційним макулярним набряком, первинної вітректомії в лікуванні хворих з регматогенним відшаруванням сітківки.

Заслухані та обговорені доповіді по вивченню впливу супутніх захворювань на розвиток проліферативної вітреоретинопатії при травмах очного яблука в ранньому посттравматичному періоді, результати досліджень особливостей порушення оптики рогівки у хворих з кератоконусом за даними кератотопографії, що надає можливість підвищення ефективності діагностики кератоконуса.

Представлені результати застосування Окювайт Лютеїн форте в лікуванні міопічної макулопатії, оцінки критеріїв ефективності стероїдної пульс-терапії у хворих ендокринною офтальмопатією. Продемонстровані нові підходи до місцевої протизапальної терапії захворювань поверхні ока із застосуванням рестасісу, що достовірно знижує концентрацію маркерів запалення на 60 %.

На **четвертому засіданні** була заслухана доповідь про ефективність застосування передньої капсули кришталіка у якості дренажу при комбінованій операції факоемольсифікації катаракти з імплантацією гнучкої ІОЛ та сінусотрабекулоектомією. Продемонстровані результати досліджень по виявленню синдрому сухого ока у спортсменів плавців. Представлена доповідь про роль матричної металопротеїнази-9 у розвитку діабетичної ретинопатії.

Учасники конференції визначили, що серед хвороб очей та їх додатків в останні роки спостерігається «помолодження» катаракти, швидкі темпи зростання захворюваності на глаукому та патологію сітківки, збільшення частоти виявлення онкозахворювань. Аналіз захворюваності свідчить про зростання випадків макулярної дистрофії та дегенерації сітківки, ускладненої міопії, діабетичної, гіпертонічної ретинопатії та відшарувань сітківки серед працездатних пацієнтів, а інвалідизуючий вплив

свідчить про недостатню діагностичну і профілактичну їх допомогу на першій ланці офтальмологічної допомоги.

Погіршення здоров'я дитячого населення є глобальною національною проблемою. Спостерігається щорічне зростання частоти виявлення під час профілактичних оглядів зниження гостроти зору у дітей шкільного віку, а також у підлітків, серед яких поширеність хвороб ока обумовлюється хронічною патологією. У структурі поширеності хвороб ока та придаткового апарату дитячого населення міопія займає 27,8 %, захворювання кон'юнктиви — 20,1 %.

Учасники конференції вирішили:

1. Продовжити наукові зв'язки офтальмологів по обміну досягненнями в розвитку новітніх технологій діагностики і лікування офтальмопатології та систематично висвітлювати їх на міжобласних науково-практичних конференціях.

2. Вважати обов'язковим та домагатися укомплектування лікарями-офтальмологами первинної ланки офтальмологічної допомоги (центрального районних лікарень та поліклінічних закладів різного рівня) як для дорослого, так і для дитячого населення.

3. Підвищити вимоги до атестації лікарів-офтальмологів, працюючих в первинних ланках. Поширити удосконалення офтальмологів в питаннях ранньої діагностики офтальмопатології на курсах підвищення кваліфікації на базі інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова АМН України та кафедрах офтальмології України, а також на виїзних семінарах в областях.

4. Продовжити наукові дослідження по створенню біотехнологічного еквіваленту рогівки та застосуванню високочастотного електрозварювання біологічних тканин в офтальмології.

5. Впроваджувати в практичну діяльність сучасні методи діагностики та лікування офтальмопатології, представлені на конференції.

6. Сприяти скороченню термінів надання допомоги кваліфікованого рівня при опіках і травмах очей та їх додатків, новоутвореннях, відшаруванні сітківки, тяжких патологіях рогівки шляхом своєчасного направлення хворих в спеціалізовані центри.

7. Підвищити увагу широкого кола офтальмологів до ранньої діагностики глаукоми, міопії, уродженої патології ока, діабетичної ретинопатії, захворювань судинного тракту, зорового нерва, новоутворень та своєчасного їх лікування.

8. Посилити увагу до диспансерного нагляду хворих з тяжкою офтальмопатологією, особливо патологією сітківки і зорового нерва, новоутвореннями органа зору.

9. Забезпечити дитячому населенню своєчасну хірургічну допомогу при вродженій та набутій катарактах, діагностику та лікування ретинопатії недоношених та інших офтальмопатологій, які є основними причинами дитячої сліпоти.

10. Забезпечити своєчасну діагностику і лікування дитячому населенню з порушеннями бінокулярного зору, аномаліями рефракції і амбліопією.

11. Поширити увагу широкого кола офтальмологів до інформованості населення з питань профілактики очних захворювань та здорового способу життя.

12. Особливу увагу приділити використанню сучасних фармацевтичних препаратів при захворюваннях органа зору з метою запобігання ускладнень.

Наступну науково-практичну конференцію офтальмологів Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Тернопільської, Чернівецької областей «Актуальні проблеми офтальмології» планується провести 25–27 квітня 2012 р. в м. Ужгород.

